



Västerås 2019-10-30

Mark- och miljödomstolen
Nacka tingsrätt
Box 1104
131 26 Nacka strand
E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se

Mål m 3969-17, Nya Västerås Flygplats AB's ansökan om nytt miljötilstånd för utökad verksamhet.

Naturskyddsföreningens synpunkter inför huvudförhandlingen 2019-10-29 - -30.

Naturskyddsföreningen i Västerås (fortsättningsvis Naturskyddsföreningen) har tyvärr fått förhinder att närvara vid huvudförhandlingen. Föreningens styrelse ombad mig därför att via detta yttrande lämna några sammanfattade synpunkter till förhandlingen. Om det efter huvudförhandlingen ges möjlighet för parterna att lämna ett slutligt yttrande så ber Naturskyddsföreningen att få omfattas av den möjligheten.

Naturskyddsföreningens kommentarer och synpunkter beträffande ansökan är kopplade till

- Klimat och klimatförändring
- Vårt ekologiska fotavtryck (inkluderar konsumtionens klimatpåverkan)
- Minskad bullerpåkänning över Björnön, Hässlösundet och Trådarängarna
- Vår hälsa

Det finns flera punkter vi tagit upp i vårt tidigare meddelande till mmd daterat 2018-03-14, aktbilaga 31, men vi väljer att fokusera enligt ovan nu.

Naturskyddsföreningens ståndpunkt beträffande ansökan.

Allmänt

- a) NF:s ståndpunkt är att befintligt tillstånd om max 55 000 flygrörelser ej ska utökas. Vi yrkar därför avslag på ansökan om utökning till 70 500 rörelser.
- b) NF anser att verksamheten för linje-och charterflyg skall avvecklas. Nya Västerås Flygplats har i sökt om en ökning från 1500 flygrörelser till 5500 rörelser för linjeflyg och charter motsvarande ökning av antalet resande från 100 000 till 300 000. NF anser verksamheten skall avvecklas pga. den stora klimatpåverkan från svenska befolkningens internationella flygresor. Totalt var utsläppen 11 Miljoner ton CO₂-ekvivalenter för 2014. Det motsvarar 1,2 ton CO₂-ekvivalenter per svensk. Dessa CO₂-ekvivalenter inkluderande höghöjdsfaktor 1,9 (ref. Forskningsrapport från CTH).

- c) Björnön är ett naturreservat mycket rikt på biologisk mångfald och är Västerås stads viktigaste område för rekreation och friluftsliv. Under våren och försommaren är förändringen i naturen som intensivast och en rik källa till naturupplevelser och avkoppling. Detta gäller även Hässlösundet och Trådarängarna. Att öka antalet flygrörelser till 70 500 kommer avsevärt att påverka bullerpåkänningen, (antalet bullertillfällen) och vi yrkar därför avslag till ökningen.
- d) Naturskyddsföreningen menar att Västerås Flygplats skall komplettera sina bullerberäkningar med bullerkurvor för nivån 40 dBA FBN. Detta är Naturvårdsverkets anvisning för att ta hänsyn till kultur-, natur- och friluftsområden. Västerås stad anser att detta inte behövs då Björnön inte är klassat som tyst område. Bullerberäkningarna med kurvor har nu endast utförts för riktvärdena för flygbullernivå (FBN) 55 dB(A) samt maximal ljudnivå 70 dB(A). Vi vill att flygplatsen redovisa bullerkartor som visar tydligt hur motionsspåren 2,5 km, 5 km och 10 km likväl som naturstigen påverkas.
- e) På grund av det kritiska läget för klimatets och Sveriges utsläpp av växthusgaser anser SNF att ett nytt tillstånd för Flygplatsen endast skall gälla fram till år 2030.
- f) Naturskyddsföreningen menar att då Västerås stad som ägare till flygplatsen tillstyrker ansökan så agerar man tvärtemot mot vad Naturvårdsverket och regeringens klimatpolitiska råd säger nämligen att vi måste kraftigt öka takten för att minska klimatutsläppen.
- g) Punkterna b) till e) anser vi skall gälla även om ansökan avslås och beslut fattas med gällande tillstånd som grund.

Nedan redovisas och förtydligas Naturskyddsföreningens ställningstagande beträffande flygplatsens framtida verksamhet.

Ekologiska skuldens dag (Earth Overshoot Day).

Den 29 juli 2019 inträffade Earth Overshoot Day, dvs då hade mänskligheten gjort av med naturens årsbudget av förnybara resurser. Vi människor lever globalt som om vi hade 1,7 planeter till förfogande och i Sverige som om vi hade c: a 4 planeter till förfogande. Under årets resterande 5 månader lever vi globalt över våra tillgångar. Dagen inträffade 3 dagar tidigare än för 2018. Vi lever på kapitalet och inte på räntan. Overshoot Day 2019 för alla EU:s medlemsländer inträffade den 10 maj och för Sverige redan 3 april.

Vår konsumtion av kött och flygresor ger ett stort bidrag till Sveriges fotavtryck.

Overshoot Day har instiftats av det brittiska [New Economics Foundation](#). Organisationen Global Footprint Network har kontor i USA, Belgien och Schweiz. För att upprätthålla överensstämmelse med de senaste rapporterade uppgifterna och förfinade bokföringsmetoderna har de ekologiska fotavtrycksmätningarna för de senaste åren sedan 1961 räknats om varje år, och de årliga datumen för Earth Overshoot Day omräknas i enlighet därmed.

Klimatpåverkan från svenska befolkningens internationella flygresor

Klimatpåverkans från svenska befolkningens internationella flygresor är stort. Totalt var utsläppen 11 Miljoner ton CO₂-ekvivalenter för 2014. Det motsvarar 1,2 ton CO₂-ekvivalenter per svensk. Detta skall jämföras med Sveriges totala utsläpp om 10 ton CO₂e per

svensk, inkluderat konsumtionens del.

På Naturvårdsverkets hemsida kan man vid sökning finna referens till en forskningsrapport ” Klimatpåverkan från svenska befolkningens internationella flygresor”. Från 1990 till 2014 har antalet ankommande och avresande internationella passagerare (svenska och utländska invånare) ökat från 9 miljoner till 26 miljoner (Trafikanalys 2015, Transportstyrelsen 2016), det vill säga en ökning med 180 %. Beräkningarna visar att antalet internationella resor som svenska invånare gör har ökat med 130 % från 1990 till 2014.

Denna ökning av antal flygresor har skett utan bidrag från Västerås flygplats för vilken antal flygrörelser avseende linjeflyg och charter har minskat fram till 2007 (från c:a 7000 till c:a 2000) och sedan legat i princip stilla.

Övergång till biobränsle gör att mängden CO₂-ekvivalenter minskar påfyllnad med fossil CO₂ i atmosfären med ca 50 % men inte totala mängden (t.ex. skog som vuxit och bundit CO₂ under 60 – 70 år eldas upp). Resterande c:a 50% är höghöjdseffekter som kvarstår.

För att Sverige skall klarar parisavtalets 1,5 graders mål så måste våra nettoutsläpp av CO₂ vara nära noll år 2040. Flygresandet måste minska!

Koldioxidbudget, Parisavtalet

November 2016 trädde det globala klimatavtalet från Paris ikraft. Avtalet slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under två grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader.

Sedan industrialiseringens början har vi nu använt c:a fyra femtedelar av den mängd fossilt kol som får förbrännas, om vi skall klara Parisavtalet. Vi har bara en femtedel kvar! Detta sätt att räkna kallas koldioxidbudget.

Utgår vi ifrån dagens globala utsläppsnivå och globala koldioxidbudget så måste utsläppen vara noll senast år 2040 om minskningen börjar år 2020. Men om minskningen blir signifikant först år 2025 så är koldioxidbudgeten noll dvs slutförbrukad senast 2035. Alla utsläpp från industri, jordbruk mm som är över noll vid dessa årtal måste kompenseras med negativa utsläpp dvs uppfångning och långvarig lagring eller bindning av CO₂ om vi vill klara målsättningen i Parisavtalet. Man pratar här om CCS och BECCS för lagring djupt i jordskorpan. Det krävs mycket stora investeringar för att kunna genomföra detta och det är inte provat i stor skala. Kostnad på c:a 100 USD per ton CO₂ är en vanlig förekommande uppskattning.

Sveriges klimatutsläpp om vi räknar in konsumtionen är mer än 10 ton CO₂e/ invånare. Detta måste minskas till < 1 ton senast 2040 om vi skall klara 1,5 graders målet. Utsläppen från de internationella resorna är idag 1,2 ton CO₂e dvs tar hela utrymmet som vi har till förfogande år 2040!

Arters utrotning

Hälsa

Svenskarnas fysiska hälsa försämras och ser man på den hela arbetsföra åldern, så visar en rapport från Gymnastik Institutet, att på 20 år har andelen svenskar med hälsofarligt

dålig kondition ökat från 27% till 46%. Rapporten kom 2018. Majoriteten av försämringen i kondition berodde på en faktisk försämring av syreupptagningsförmågan. Dålig kondition ökar risken för flertalet folksjukdomar, som hjärt-kärlsjukdomar och typ 2-diabetes. Vad innebär detta för välbefinnande och vad blir kostnaden för samhället? I den nya Grönstrukturplanen för Västerås betonas på flera ställen vikten av närhet till grönområden för fysisk aktivitet. Björnöen är Västerås största och viktigaste naturområde för rekreation och friluftsliv. För att få fullt utbyte av rekreation är det viktigt att inte öka bullerpåkänningen över ön. Det finns skäl till att Naturvårdsverkets rekommendation om 42 dBA. Naturskyddsföreningen är medveten om att detta inte kan uppnås för Björnöen, men kräver att antalet överflygningar för Björnöen begränsas till nuvarande läge eller minskas.

Referenser:

- a) Naturvårdsverkets hemsida, Flygets klimatpåverkan
- b) CTH-rapport: Klimatpåverkan från svenska befolkningens internationella flygresor. Metodutveckling och resultat för 1990 – 2014. FRT-rapport nr 2016:02
- c) Klimatprogram 2017 – 2020, Västerås stad
- d) Västerås, Översiktsplan 2026 med utblick mot 2050
- e) Gymnastikinstitutets rapport 2018

För Naturskyddsföreningen i Västerås
Med vänlig hälsning
Bengt Jönsson, (ordf.)
070-2904020
Bengt.eb.jonsson@gmail.com